

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 263/2013-46

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. decembra 2013 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa o prijatej sťažnosti I. P., K., zastúpeného advokátom JUDr. V. Z., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 358/2010 (pôvodne vedenom Okresným súdom Bratislava III pod sp. zn. 15 Nc 109/2001) takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo I. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 358/2010 (pôvodne vedenom Okresným súdom Bratislava III pod sp. zn. 15 Nc 109/2001) p o r u š e n é b o l o .

2. I. P. priznáva finančné zadostúčinenie v sume 4 500 € (slovom štyritisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Pezinok povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. I. P. priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 320,44 € (slovom tristodvadsať eur a štyridsaťštyri centov), ktoré je Okresný súd Pezinok povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. V. Z., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 263/2013-18 z 30. apríla 2013 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť I. P., K. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 358/2010 [pôvodne vedenom Okresným súdom Bratislava III (ďalej aj „okresný súd I“) pod sp. zn. 15 Nc 109/2001].

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 358/2010 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 15 Nc 109/2001) okresný súd koná o žalobe sťažovateľa podanej 3. decembra 2001, ktorou sa domáha proti žalovanému P. vo S. zaplata nia nájomného za užívanie jeho poľnohospodárskej pôdy. Podľa sťažovateľa v predmetnej veci aj napriek ním podanej sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu, ktorá

nebola uznaná za dôvodnú, je postup okresného súdu poznačený zbytočnými a neodôvodnenými priet'ahmi, v dôsledku čoho sa prehľbuje stav jeho právnej neistoty a odd'ahuje sa právoplatné skončenie sporu.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

«Povinnosťou súdu v rámci prípravy pojednávania bolo, ak súd návrh z procesných dôvodov neodmietol alebo nerozhodol o zastavení konania, toto konanie pripraviť tak, aby bolo možné o návrhu rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní /§ 114 ods. 1 O. s. p./.

Od doručenia žaloby na súd sťažovateľ nemá vedomosť, že by miestne a vecne príslušný súd bol vo veci samej konal. Nič nemení na tom skutočnosť, že od 1. 1. 2005 došlo k prechodu súdnictva z bývalého Okresného súdu v Pezinku na Okresný súd Bratislava III a od 1. 1. 2008 opäť na novo vytvorený Okresný súd v Pezinku.

Novo vzniknutý Okresný súd v Pezinku začal vo veci konať po prvý krát 25. 2. 2011, kedy uznesením vyzval sťažovateľa na doplnenie žaloby doručenej súdu 3. 12. 2001. ...

Z uvedeného vyplýva, že pôvodný Okresný súd v Pezinku, Okresný súd Bratislava III, ale ani novozriadený Okresný súd v Pezinku od podania žaloby t. j. 3. 12. 2001 do vydania Uznesenia 25. 2. 2011, vôbec nekonali. Reoptimalizácia súdnej sústavy, ku ktorej medzitým došlo dvakrát zásahom štátu, bola na ujmu sťažovateľa, i keď sledovala urýchlenie súdneho konania, naopak mala za následok priet'ahy v konaní. ...

Za podstatné porušenie svojich práv považuje sťažovateľ nečinnosť pôvodného Okresného súdu v Pezinku od podania žaloby na súd t. j. 3. 12. 2001 do 31. 12. 2004, ako aj nečinnosť Okresného súdu Bratislava III od 1. 1. 2005 do doby prechodu súdnictva na novo zriadený Okresný súd Pezinok, keď i napriek tomu že prechod súdnictva bol stanovený k 1. 1. 2008, napadnutá vec bola odovzdaná Okresným súdom Bratislava III na rozhodnutie novo zriadenému Okresnému súdu v Pezinku až dňa 8. 12. 2010, podľa dodatku č. 14 zo dňa 29. 9. 2010, v rámci „reoptimalizácie“ súdnej sústavy.

Či už sa jedná o prechod súdnictva, resp. o jeho reoptimalizáciu, sťažovateľ je nútený konštatovať, že od doručenia jeho pôvodnej žaloby na súd dňa 3. 12. 2001 do 25. 2. 2011 súdy nekonali a zlyhala celá súdna sústava.»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo I. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upravené v článku 48 odsek 2/ Ústavy SR a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa článku 6 odsek 1/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní č. 10 C 358/2010/ pôvodne vedenom pod č. k. 15 Nc 109/2001 napadnutom žalobou zo dňa 29. 11. 2001 doručenou bývalému Okresnému súdu Pezinok 3. 12. 2001 porušené bolo.

2. I. P. priznáva finančné zadosťučinenie 10.000 Eur..., ktoré mu Okresný súd Bratislava III a Okresný súd v Pezinku sú povinné zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. I. P. priznáva úhradu trov konania vo výške 320,44 Eur, ktorú sumu Okresný súd Bratislava III a Okresný súd v Pezinku je povinný uhradiť na účet advokáta JUDr. V. Z., do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: za okresný súd jeho predseda a zákonný sudca listom sp. zn. Spr. 3143/2013 zo 4. júna 2013, za okresný súd 1 jeho predseda listom sp. zn. Spr. 2072/2013 z 10. októbra 2013 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom zo 17. júna 2013 a k vyjadreniu okresného súdu 1 listom zo 6. novembra 2013.

2.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol:

„Sťažovateľ doručil Okresnému súdu Pezinok dňa 03. 10. 2012 sťažnosť na prietahy v konaní sp. zn. 10 C 358/2010. V mojej odpovedi na sťažnosť zo dňa 29. 10. 2012 som okrem iného, sťažovateľovi oznámil, že jeho sťažnosť na prietahy v konaní vyhodnocujem ako nedôvodnú, nakoľko od odovzdania právnej veci sp. zn. 10 C 358/2010 Dodatkom č. 14 zo dňa 29. 10. 2010 odovzdávajúcim súdom Okresným súdom Bratislava III novozriadenému Okresnému súdu Pezinok dňa 08. 12. 2010 zákonný sudca vo veci konal priebežne, bez zbytočných prietáhov, (kópiu odpovede na sťažnosť pripájam).

Zároveň si Vám dovoľujem oznámiť, že netrvám na ústnom pojednávaní ústavného súdu.“

Zákonný sudca okresného súdu vo svojom vyjadrení okrem prehľadu procesných úkonov v danej veci uviedol:

„... K ďalšiemu pojednávaniu konanému dňa 31. 05. 2013 sťažovateľ svoju neúčast' písomne ospravedlnil a zároveň doručil súdu plnomocenstvo pre advokáta na zastupovanie v konaní. Založené plnomocenstvo však neobsahuje podpis advokáta, ktorým by mal súd za osvedčený vznik vzťahu zastúpenia sťažovateľa a advokáta, preto pojednávanie (aj z dôvodu, že nebol o jeho termíne upovedomený advokát) odročil. Súd vyzve sťažovateľa na doloženie plnomocenstva opatreného podpisom advokáta a o novom termíne pojednávania dňa 12. 07. 2013 upovedomí aj zvoleného advokáta.

Konajúci sudca je názoru, že v prejednaní predmetnej veci (od jej opätovného zápisu na Okresný súd Pezinok dňa 08. 12. 2010) sa postupuje plynule s cieľom zabezpečiť ochranu porušených práv sťažovateľa.“

2.2 Predseda okresného súdu 1 vo svojom vyjadrení uviedol:

„... pôvodný návrh sťažovateľa bol doručený vtedy Okresnému súdu Pezinok dňa 03. 12. 2001. ...

Následne v súvislosti s reorganizáciou v justícii bol spis delimitovaný na Okresný súd Bratislava III, na ktorý súd prešiel výkon súdnictva po zrušení Okresného súdu Pezinok. Práve v tejto súvislosti spolu s delimitáciou tohto spisu došlo k omylu, keď tento spis nebol zavedený do registra Okresného súdu Bratislava III a z uvedeného dôvodu vznikol v tejto súvislosti prierah. Až na základe sťažnosti sťažovateľa zo dňa 01. 10. 2012 ako sám uvádza vo svojej ústavnej sťažnosti, došlo k šetreniu ohľadom stavu konania, následne došlo k nájdeniu spisu, jeho riadnemu zaregistrovaniu a v súvislosti s novovytvorením Okresného súdu Pezinok k odstúpeniu tejto veci na Okresný súd Pezinok, ktorý vo veci koná pod sp. zn. 10 C 358/2010. Vzhľadom na uvedené skutočnosti nemožno namietat', že vo veci došlo k prierahu v konaní a to v období od 21. 07. 2003, kedy sťažovateľ bol opätovne vyzvaný na odstránenie väd prakticky až do 08. 12. 2010, kedy bol spis odstúpený novozriadenému Okresnému súdu Pezinok a v tejto súvislosti možno i konštatovať, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III. ...

Vzhľadom na správanie sa sťažovateľa a to v čase, keď došlo k preťahu v konaní ako i v súčasnosti podľa môjho názoru nie sú splnené podmienky na priznanie finančného zadosťučinenia a samotné konštatovanie porušenia základného práva na prejednanie jeho záležitostí v primeranej lehote ako i uloženie povinnosti vo veci konať považujem za dostačujúce. ...

.... v súvislosti s tzv. reoptimalizáciou došlo k delimitácii spisu z Okresného súdu Pezinok na Okresný súd Bratislava III a v tejto súvislosti došlo k jeho strate. Avšak samotný sťažovateľ sa vôbec o toto konanie nezaujímal. Podal sťažnosť na preťahy až 01. 12. 2010 ako sám vo svojej sťažnosti uvádza. Následne súd zistil, že došlo k strate spisu a vo veci začal riadne konať. Nezúčujem sťažovateľa o svoje konanie vyplýva i z jeho súčasného postupu k návrhu, keď na vytýčené termíny pojednávania sa nedostavil (30. 11. 2012, 30. 02. 2013, 31. 05. 2013). Petit svojho návrhu upravil až 10. 04. 2011. Vo svojej ústavnej sťažnosti sa ani nedomáha, aby ústavný súd uložil povinnosť Okresnému súdu Pezinok konať bez preťahov, ale domáha sa iba priznania finančného zadosťučinenia vo výške 10.000,- Eur. Tento jeho postoj považujem za účelový. ...

Zároveň Vám oznamujeme, že netrváme na ústnom pojednávaní o prijatej sťažnosti. “

2.3 Právny zástupca sťažovateľa vo svojom vyjadrení k stanovisku okresného súdu uviedol:

„... predmetom sťažnosti je predovšetkým nečinnosť zákonných súdov od podania žaloby do 25. 2. 2011, pričom novo zriadený Okresný súd v Pezinku spolu s prechodom súdnej agendy nesie prenesenú zodpovednosť v tomto súdnom konaní a za preťahy v konaní ostatných súdov. Sťažovateľ zdôrazňuje že pôvodná žaloba žalobcu zo dňa 29. 11. 2001 bola doručená bývalému Okresnému súdu v Pezinku ešte dňa 3. 12. 2001 a bola jej pridelená spisová značka 15 Nc 109/2001. Podrobnejšie je to však uvedené v sťažnosti samotnej. ...

Vyjadrenie zákonného sudcu o zastupovaní sťažovateľa v konaní pred Okresným súdom advokátom, však považuje sťažovateľ za neúplné a nepresné, nakoľko okrem plnomocenstva, ktoré predložil súdu sám sťažovateľ, právny zástupca sťažovateľa listom zo dňa 21. 5. 2013 AK/231/13 k číslu konania 10 C 358/2010, priložil aj plnú moc

z 18. 4. 2013, ktorou prevzal zastupovanie dňa 10. 5. 2013. Stalo sa tak z dôvodu, že sťažovateľ v čase podania sa dlhšie nezdržoval na adrese svojho bydliska.

Keďže toto podanie bolo expedované na súd doporučené ešte dňa 21. 5. 2013, je predpoklad, že ku dňu 3. júna 2013, kedy bolo spracované podanie zákonného sudcu, sa v spise muselo nachádzať aj podanie právneho zástupcu navrhovateľa z 21. 5. 2013. ...

Rovnako ako Okresný súd v Pezinku, aj sťažovateľ týmto opätovne potvrdzuje, že netrvá na verejnom prejednaní senátu o napadnutej sťažnosti... “

Právny zástupca sťažovateľa vo svojom vyjadrení k stanovisku okresného súdu 1 uviedol:

«V citovanom vyjadrení súd uznal, že v spore 15 Nc 109/2001 v súčasnosti vedenom pod spisovou značkou 10 C 358/2010 k prietahom v konaní došlo v období od 21. 7. 2003 až do 8. 12. 2010. ...

Na základe hore uvedených skutočností sťažovateľ nemá dôvod zásadne meniť svoje tvrdenia uvedené v sťažnosti, že nečinnosť príslušných súdov trvala spolu viac ako desať kalendárnych rokov.

Dôvody uvádzané vo vyjadrení predsedu Okresného súdu Bratislava III k tomu, že nie sú splnené podmienky na priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľovi a samotné konštatovanie porušenia základného práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote, ako i uloženie povinnosti konať vo veci, sťažovateľ nepovažuje za dostačujúce a podľa sťažovateľa ani neobstoja.

Skutočnosti, ktoré v tejto súvislosti uviedol predseda Okresného súdu Bratislava III, že sťažovateľ podal v priebehu rokov 1999, 2000 a 2001 na Okresný súd v Pezinku množstvo žalôb a spôsob ako boli vybavené nemôžu byť na ujmu sťažovateľa a hraničia s popretím jeho ústavných práv na súdnu ochranu práv a právom chránených záujmov. Tvrdenia, uvádzané v liste, navyše neboli ničím preukázané. ...

Sťažovateľ na rozdiel od súdu, však zastáva názor, že práve spojenie vecí o ktorých vyjadrenie pojednáva, mohlo byť ďalšou príčinou prietahov v konaní, keďže sťažovateľ o nich nemal vedomostí a ak berieme do úvahy, že k tomu ešte dvakrát v priebehu konania došlo k delimitácii sporovej agendy, čo spôsobilo neprehľadnosť o stave vybavovania vecí, preto sťažovateľ nemohol úspešne aplikovať, ani právnu zásadu „vigilantibus iura scripta

sunt“ , o to viac, že sťažovateľ nemá právnické vzdelanie a v jednotlivých konaniach nebol ani právne zastúpený, na rozdiel od súdu, ktorý musí vedieť ako má postupovať, ak návrh má nedostatky.

Z vyjadrenia Okresného súdu Bratislava III k sťažnosti sťažovateľa zároveň vyplýva, že okrem nečinnosti súdov, dokonca došlo aj k „strate“ spisu, a že až na základe sťažnosti sťažovateľa zo dňa 1. 10. 2012, hoci vtom čase nemal k dispozícii sťažovateľ ani nové číslo konania, ktoré predmetnému spisu bolo pridelené v roku 2010, došlo k šetreniu, ohľadom stavu konania a následne k „nájdeniu“ spisu a jeho riadnemu zaregistrovaniu.

Z uvedeného preto sťažovateľ dospel k záveru, že konanie vedené pod spis. zn. 10 C 358/2010 sa vedie iba vďaka sťažovateľovi, ktorý v rámci zásady „vigilantibus iura scripta sunt“ sa sám pričinil o ochranu svojich práv, inak by až doteraz zrejme nedošlo k nájdeniu strateného spisu. Stratu spisu na súde však sťažovateľ považuje vonkoncom za neprípustnú.

Sťažovateľ udáva, že v sťažnosti nežiada uloženie povinnosti príslušnému súdu vo veci konať, nakoľko súd toho času vo veci koná, preto jeho návrh by bol nedôvodný. ...

Záverom sťažovateľ opakovane potvrdzuje, že netrvá na verejnom prejednaní senátu o napadnutej sťažnosti a súhlasí s prejednaním veci bez ústneho pojednávania...»

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Zo sťažnosti, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 10 C 358/2010 (pôvodne vedeného okresným súdom 1 pod sp. zn. 15 Nc 109/01):

- 3. december 2001 – žalobou podanou okresnému súdu sa sťažovateľ domáhal od žalovaného zaplatenia dlžného nájomného za nájom jeho poľnohospodárskej pôdy, konanie bolo okresným súdom vedené pod sp. zn. 15 Nc 109/01,
- 3. apríl 2003 – okresný súd vyzval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov jeho žaloby,
- 6. august 2002 (správne má byť zrejme rok 2003, pozn.) – okresný súd urgoval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov žaloby,
- 21. august 2003 – sťažovateľ oznámil okresnému súdu, že k veci sa už vyjadril a vyjadril pochybnosť, že jeho „*listy sú v koši*“,
- 1. január 2005 – prevedenie veci z okresného súdu na okresný súd 1 v súlade s § 15 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 371/2004 Z. z.“),
- 8. december 2010 – vec bola prevedená späť z okresného súdu 1 na obnovený okresný súd (okresný súd bol opätovne zriadený k 1. januáru 2008, pozn.) a bola jej pridelená nová sp. zn. 10 C 358/2010,
- 25. február 2011 – okresný súd uznesením uložil sťažovateľovi povinnosť, aby odstránil nedostatky žaloby,
- 11. marec 2011 – sťažovateľ žiadal o predĺženie lehoty na odstránenie nedostatkov žaloby,
- 14. apríl 2011 – sťažovateľ reagoval na výzvu okresného súdu a odstránil nedostatky žaloby a súčasne predĺžil splnomocnenie pre advokáta, ktorý ho mal v spore zastupovať,
- 14. júl 2011 – okresný súd vyzval žalovaného, aby sa vyjadril k žalobe,
- 2. august 2011 – žalovaný sa vyjadril k žalobe,
- 16. august 2012 – okresný súd nariadil pojednávanie na 30. november 2012,
- 30. november 2012 – uskutočnilo sa pojednávanie, ktoré bolo kvôli neospravedlnenej neprítomnosti sťažovateľa, ktorý mal predvolanie riadne doručené, odročené na 13. február 2013,

- 13. február 2013 – uskutočnilo sa pojednávanie, ktoré bolo kvôli neprítomnosti účastníkov konania (v spise nie sú evidované žiadne doručenky o doručení predvolaní na toto pojednávanie, pozn.) odročené na 31. máj 2013,
- 19. február 2013 – okresný súd uznesením pripustil zmenu žalobného petitu v zmysle návrhu sťažovateľa zo 14. apríla 2011,
- 27. február 2013 – okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za rozšírenú časť žaloby,
- 18. marec 2013 – sťažovateľ sa vyjadril k výzve na zaplatenie súdneho poplatku,
- 10. apríl 2013 – okresný súd uznesením zastavil konanie o rozšírenej časti žalobného návrhu, pretože sťažovateľ nezaplatil súdny poplatok,
- 23. máj 2013 – okresnému súdu bolo doručené odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu o čiastočnom zastavení konania a súčasne jeho žiadosť o priznanie mu oslobodenia od súdnych poplatkov,
- 31. máj 2013 – uskutočnilo sa pojednávanie, na ktorom sťažovateľ ospravedlnil svoju neúčasť a predložil splnomocnenie na svoje zastupovanie advokátom, avšak okresný súd z dôvodu, že predmetné splnomocnenie nebolo opatrené podpisom advokáta, pojednávanie odročil na 12. júl 2013,
- 6. jún 2013 – okresný súd zrušil pojednávanie nariadené na 12. júl 2013 z dôvodu sťažovateľom podaného odvolania a spolu s týmto oznámením zaslal sťažovateľovi na vyplnenie aj tlačivo o jeho osobných, majetkových a zárobkových pomeroch,
- 1. júl 2013 – sťažovateľ reagoval na výzvu okresného súdu, avšak nezaslal vyplnené tlačivo o svojich osobných, majetkových a zárobkových pomeroch,
- 12. september 2013 – okresný súd uznesením nepriznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov,
- 2. október 2013 – okresnému súdu bolo doručené odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu z 12. septembra 2013.

Spisový materiál sa nachádza u zákonného sudcu okresného súdu.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. ...

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 358/2010, ako aj postupom okresného súdu 1 v tomto konaní pôvodne vedenom pod sp. zn. 15 Nc 109/2001 o žalobe sťažovateľa o zaplatenie dlžného nájomného za nájom poľnohospodárskej pôdy došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. V súvislosti s prvým kritériom „zložitosť veci“ ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na množstvo a charakter procesných úkonov vykonaných okresným súdom a okresným súdom 1 v danej veci nemožno predmet tohto konania po skutkovej stránke kvalifikovať ako zložitý a vzhľadom na to ani postup týchto súdov v interakcii s predmetom konania nemožno charakterizovať ako plynulý, pričom podľa ústavného súdu nie zanedbateľným faktom je aj to, že od začatia sporu dosiaľ nebolo vo veci vyhlásené ani jedno meritórne rozhodnutie. Po právnej stránke predmetné konanie nemožno podľa ústavného súdu považovať za zložité, konanie vo veci zaplattenia dlžného nájomného z prenájmu nehnuteľností je konaním štandardnej rozhodovacej súdnej praxe. Napokon právnu či skutkovú náročnosť posudzovaného konania nenamietal ani okresný súd a ani okresný súd 1.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka posudzovaného konania v procesnom postavení žalobcu, podľa ústavného súdu aj samotný sťažovateľ má v určitom smere svoj podiel na pozdržení sa konania o jeho žalobe. Podiel sťažovateľa spočíva jednak v tom, že jeho žaloba nebola kvalifikovaná a z toho dôvodu ho bolo nutné opakovane vyzývať na odstránenie jej nedostatkov, a jednak v tom, že sťažovateľ sa bez ospravedlnenia nezúčastnil pojednávania konaného 30. novembra 2012, na ktoré bol riadne predvolaný. Tiež možno podotknúť, že na ťarchu sťažovateľa treba pripísať aj skutočnosť, že sťažovateľ nie vždy ochotne spolupracoval s okresným súdom a „svojhlavo“ reagoval na jeho výzvy, keď napr. namiesto vecnej reakcie na výzvu okresného súdu zo 6. augusta 2002 na odstránenie nedostatkov žaloby iba oznámil, že k veci sa už vyjadril, alebo na výzvu okresného súdu zo 6. júna 2013, aby pre účely posúdenia jeho nároku na oslobodenie od súdnych poplatkov vyplnil tlačivo o jeho majetkových a zárobkových pomeroch, sťažovateľ síce 1. júla 2013 reagoval, avšak opäť svojsky bez zaslania označeného tlačiva. V súvislosti s obrannou argumentáciou okresného súdu 1 ústavný súd súčasne podotýka, že v súvislosti s hodnotením plynulosti a dĺžky posudzovaného konania nie je možné na vrub sťažovateľovi pripočítať dobu, počas ktorej došlo k strate súdneho spisu, pretože takýmto spôsobom totiž nie je možné presúvať zodpovednosť za pochybenie súdov na účastníka konania.

3. Napokon sa ústavný súd s prihliadnutím na § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, zaoberal tak postupom okresného súdu, ako aj postupom okresného súdu 1.

Pokiaľ ide o okresný súd (Okresný súd Pezinok), ten bol podľa zistenia ústavného súdu nečinný 1 rok a 4 mesiace, a to v čase od 3. decembra 2001, keď mu bola žaloba sťažovateľa doručená, do 3. apríla 2003, keď v danej veci vykonal vôbec prvý procesný úkon. Okresný súd bol pasívny aj v čase od 21. augusta 2003, keď sťažovateľ reagoval na jeho výzvu na odstránenie nedostatkov žaloby, do 1. januára 2005, keď z dôvodu zániku okresného súdu došlo k prevedeniu veci na okresný súd 1, t. j. okresný súd bol nečinný opäť viac ako 1 rok a 4 mesiace. Prieťahy v postupe okresného súdu pokračovali aj v čase po opätovnom vrátení veci z okresného súdu 1 na okresný súd, a to v čase od 2. augusta 2011, keď sa žalovaný po výzve okresného súdu vyjadril k žalobe, do 16. augusta 2012, keď okresný súd nariadil vo veci prvé pojednávanie, t. j. viac ako 1 rok.

Vzhľadom na uvedené tak možno z hľadiska prieťahov v skúmanom konaní pripočítať na ťarchu okresného súdu dobu v celkovom trvaní viac ako 3 roky a 8 mesiacov.

V postupe okresného súdu však možno zistiť aj neefektívnu a nesústredenú činnosť, ktorá obdobne prispela predĺženiu skúmaného konania. Podľa zistenia ústavného súdu okresný súd napríklad pojednávanie konané 30. novembra 2012 síce v neprítomnosti sťažovateľa odročil na 13. február 2013, avšak v spise nie sú žurnalizované žiadne doručanky o tom, že by na toto pojednávanie okresný súd účastníkov konania aj predvolal, takže napokon bolo toto pojednávanie 13. februára 2013 kvôli neprítomnosti účastníkov odročené. Okrem toho napríklad okresný súd o návrhu sťažovateľa zo 14. apríla 2011 na zmenu žalobného petitu rozhodol po viac ako 1 roku a 10 mesiacoch, a to až uznesením z 19. februára 2013.

V súvislosti s reorganizáciou súdnictva uskutočnenou zákonom č. 371/20004 Z. z. a následne zákonom č. 511/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 371/2004 Z. z.

o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, v dôsledku ktorej v predmetnej veci mal od 1. januára 2005 (keď zanikol okresný súd, pozn.) do 1. januára 2008 (keď opäťovne vznikol okresný súd, pozn.) konať okresný súd 1 (Okresný súd Bratislava III), avšak v skutočnosti podľa vyjadrení oboch súdov konal okresný súd 1 vo veci až do 8. decembra 2010, možno celú túto dobu od 1. januára 2005 do 8. decembra 2010 (t. j. viac ako 5 rokov a 11 mesiacov), počas ktorej okresný súd 1 nevykonával vo veci žiaden procesný úkon, posudzovať ako dobu priet'ahov na ťarchu okresného súdu, pretože prechodom výkonu súdnictva z odovzdávajúceho súdu prechádzajú na nadobúdaci súd všetky práva aj povinnosti odovzdávajúceho súdu. V tejto súvislosti neobstojí ani obranná argumentácia okresného súdu 1 spočívajúca v jeho tvrdení, že v skutočnosti sa v tomto čase spisový materiál v posudzovanej veci stratil, pretože za stratu spisu nemôže niesť zodpovednosť účastník konania, taktiež v tomto čase bol spis preukázateľne pridelený okresnému súdu 1, ktorý bol za neho zodpovedný a ktorý ho po uplynutí uvedenej doby „vrátil“ novovzniknutému okresnému súdu (okresný súd 1 predsa nemohol vrátiť niečo, čo by predtým nemal, resp. s čím by predtým nedisponoval, pozn.).

Vzhľadom na uvedené zistenia ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 358/2010 (pôvodne vedenom okresným súdom 1 pod sp. zn. 15 Nc 109/2001) došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

IV.

4. Vzhľadom na viazanosť ústavného súdu petitom sťažnosti, v ktorom sa sťažovateľ nedomáhal uložiť okresnému súdu povinnosť konať ďalej vo veci bez zbytočných priet'ahov, ústavný súd s ohľadom na uvedené, ako aj s ohľadom na skutočnosť, že

v súčasnej dobe je postup okresného súdu v danej veci plynulý, nepovažoval za potrebné v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi vo výroku tohto rozhodnutia prikazovať okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ sa domáhal priznania primeraného finančného zadosťučinenia od obidvoch súdov v celkovej sume 10 000 €.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je pre sťažovateľa dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľovi aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, najmä vzhľadom na zistenú nečinnosť, ako aj zistený podiel sťažovateľa na vzniknutých prietáhoch považuje za primerané v sume 4 500 €, tak ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil (v danom prípade okresný súd), je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátom, ktorý si uplatnil nárok na ich úhradu v celkovej sume 320,44 € vrátane 20 % DPH (právny zástupca sťažovateľa predložil osvedčenie platcu DPH).

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny (§ 11 ods. 3 vyhlášky) za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2012 je 127,17 € a hodnota režijného paušálu je 7,63 €. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2013 je 130,17 € a hodnota režijného paušálu je 7,81 €.

S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľovi nárok na úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2012 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu) v celkovej sume 269,60 € vrátane režijného paušálu a za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2013 (vyjadrenie k stanovisku okresného súdu a vyjadrenie k stanovisku okresného súdu 1) v celkovej sume 275,96 € vrátane režijného paušálu. Sťažovateľovi tak vznikol nárok na úhradu trov v celkovej sume 654,67 € vrátane 20 % DPH.

Vzhľadom na to, že právny zástupca sťažovateľa si úhradu trov uplatnil iba v sume 320,44 € vrátane 20 % DPH, ústavný súd, súc viazaný petitom sťažnosti, túto úhradu sťažovateľovi priznal len vo výške uplatneného nároku, tak ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. decembra 2013